

Lausunto

3.2.2022

VN/21073/2021

VN/21073/2021-VM-20

Oikeusministeriö

Viite: Oikeusministeriön lausuntopyyntö 27.12.2021, VN/21073/2021

Valtiovarainministeriön lausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi Oikeushallinnon erityisviranomaisista ja siihen liittyviksi laeiksi

Oikeusministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa edellä mainittuun hallituksen esitykseen. Valtiovarainministeriö toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Yleistä

Esityksessä Euroopan kriminaalipoliitikan instituutille, konkurssiasiamiehelle, kuluttajariitalautakunnalle, lapsiasiavaltuutetun toimistolle oikeudenkäyntiavustajalautakunnalle, Onnettomuustutkintakeskukselle, tasa-arvovaltuutetun toimistolle, tiedusteluvalvontavaltuutetulle, tietosuojavaltuutetun toimistolle, vanhusasiavaltuutetulle ja yhdenvertaisuusvaltuutetun toimistolle ehdotetaan perustettavaksi yhteinen virasto oikeusministeriön hallinnonalalle.

Käytännössä ehdotetaan säädettäväksi organisaatiolaki, jossa olisi määritelty uuden viraston rakenne ja siihen kuuluvan hallintopalveluyksikön tehtävät. Virastosta muodostettaisiin kirjanpitoyksikkö, johon erityisviranomaiset kuuluisivat. Hallintopalveluyksikkö hoitaisi kirjanpitoyksikkötehtävät ja viranomaisten talous- ja henkilöstöhallinnon operatiiviset tehtävät, joko tekemällä ne itse tai hankkimalla palvelut Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskukselta. Hallintopalveluyksikön tehtävistä säädettäisiin lailla, koska itsenäisten viranomaisten ja viraston hallintopalveluyksikön tehtävät ja toimivalta on tärkeää rajata toisiinsa nähden.

Esityksen mukaan erityisviranomaiset toimisivat virastossa yhtä itsenäisinä ja riippumattomina viranomaisina kuin nytkin. Ehdotetulla järjestelyllä ei muutettaisi viranomaisten asemaa, tehtäviä eikä toimivaltaa. Viranomaiset erotettaisiin oikeusministeriön yhteydestä, samalla kun niiden hallinnolliset tukipalvelut koottaisiin yhteen ja palveluja vahvistettaisiin. Esityksen tavoitteet-osion mukaan oikeusministeriön rooli suhteessa viranomaisiin olisi vastaisuudessa tulosohjaavan ministeriön rooli, ja sen tehtävät ministeriötason tehtäviä.

Valtiovarainministeriön huomiot hallituksen esitykseen

Valtiovarainministeriö toteaa, että on valtionhallinnon rakenteellisen kehittämisen yleisten linjausten mukaista, että pieniä toimijoita kootaan hallinnollisesti yhteen. Periaatteessa on myös hyvä, kuten esitysluonnoksen perusteluissa todetaan, että virastoon voitaisiin myöhemmin lisätä muita vastaavanlaisia henkilömäärältään pienehköjä viranomaisia. Valtiovarainministeriö kuitenkin huomauttaa, että kovin rajattuja tehtäviä hoitavia uusia viranomaisia ei sen mielestä juuri tulisi perustaa.

Hallituksen esityksen vaikutukset julkiseen talouteen

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 28
 00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
 Helsinki

0295 16001
 +358 295 16001

kirjaamo.vm@gov.fi

Esitys liittyy valtion vuoden 2022 toiseen lisätalousarvioon ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Esityksessä on arvioitu, että uudistuksesta aiheutuu kertaluonteisia menoja erityisesti palvelukeskusten tietojärjestelmämuutoksiin vuonna 2022. Esitys liittyy myös vuoden 2023 talousarvioesitykseen.

Esityksestä aiheutuvat kertaluonteiset ja pysyvät menot kohdistuvat ehdotetun uuden kirjanpitoyksikön perustamiseen sekä ehdotetun uuden hallintopalveluyksikön perustamiseen ja sen tehtävien muodostamiseen.

Pysyviä menoja aiheutuisi viranomaisten yhteisten hallinnon tukipalvelujen kehittämisestä ja keskittämisestä ja niiden hoitamisesta hallintopalveluyksikössä. Perustettavassa uudessa hallintopalveluyksikössä olisi kahdeksan virkaa eli johtaja, assistentti sekä kuusi asiantuntijaa. Henkilöstömenot olisivat yhteensä 650 000 euroa.

Uuden kirjanpitoyksikön palvelujen ostot Palkeilta olisivat Palkeiden laskelman mukaan vuoden 2023 alusta lukien yhteensä 348 000 euroa. Vuonna 2021 viranomaiset maksoivat maksuja Palkeille yhteensä 176 000 euroa. Palkeille maksettavat palvelumaksut kasvaisivat siten 172 000 eurolla, joka on varsin merkittävä lisäys nykyiseen verrattuna. Uuden kirjanpitoyksikön Kieku-järjestelmän perusmaksu olisi 65 000 euroa. Palkeilta ostettaisiin jatkossa henkilöstöhallinnon kokonaispalvelu, minkä hinta on Palkeiden laskelman mukaan 99 000 euroa. Tämä poistaa kirjanpitoyksiköltä tarpeen henkilöstöhallinnon rutiinitehtävien tuottamiselle. Lisäksi Palkeisiin keskitettäisiin taloushallinnon palveluja.

Hallintopalveluyksikön ostopalvelut muilta palveluntuottajilta sekä muut yksikön menot olisivat yhteensä 105 000 euroa. Tähän sisältyvät koulutuspalvelut arviolta 35 000 euroa sekä hankinta- ja kilpailutuspalvelut arviolta 30 000 euroa. Sisäisen tarkastuksen palveluostot ja muut hallintopalveluyksikön menot olisivat yhteensä 40 000 euroa.

Uuden hallintopalveluyksikön toiminnan lähtökohtana on, että viranomaisten tukipalvelujen tuottamisessa tukeuduttaisiin laajalti valtion yhteisten palveluntuottajiin. Hallintopalveluyksikkö tarjoaisi asiantuntemuksen viranomaisten toiminnan tarpeiden ja palvelujen tuotannon yhteensovittamiselle.

Uuden hallintopalveluyksikön pysyvät kokonaismenot olisivat noin 1,1 miljoonaa euroa. Tästä voitaisiin oikeusministeriön hallinnonalan kehityksen puitteissa sisäisillä uudelleen kohdennuksilla kattaa noin 0,6 miljoonaa euroa. Esityksestä aiheutuva pysyvä lisämäärärahan tarve on siten noin 0,5 miljoonaa euroa. Lisämäärärahan tarve kohdistuu Palkeiden palvelumaksuista aiheutuvien menojen kasvuun sekä hallintopalveluyksikköön tarvittavan uuden henkilöstön määrään.

Hallinnollisten tukipalvelujen keskittämisen yhtenä tavoitteena on, että viranomaisten erilaiset tukipalvelut tuotetaan jatkossa tehokkaammin. Yhteisesti toteutettavilla palveluhankinnoilla tavoitellaan viranomaisten synergia- ja mittakaavaetuja. Pidemmällä aikavälillä tavoitteena on tuottavuuden parantuminen kunkin viranomaisen substanssitoiminnassa.

Uudistuksella arvioidaan olevan vuonna 2022 kertaluonteisia muutosvaikutuksia erityisesti Palkeiden, Valtorin ja Oikeusrekisterikeskuksen tietojärjestelmiin. Alustavan arvion mukaan kertaluonteiset muutoskustannukset olisivat yhteensä noin 430 000 euroa, mistä Palkeiden osuus on noin 300 000 euroa, Valtorin osuus noin 75 000 euroa sekä Oikeusrekisterikeskuksen osuus noin 55 000 euroa.

Rahoituksesta päätetään julkisen talouden suunnitelman ja valtion talousarvion valmistelun yhteydessä. Toimenpiteiden edellyttämä rahoitus toteutetaan valtiontalouden kehysten puitteissa tarvittaessa kohdentamalla määrärahoja uudelleen.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Osastopäällikkö, budjettipäällikkö

Annika Klimentko

Jakelu OM Oikeusministeriö

Tiedoksi VM BO Finanssipolitiikan yksikkö, Niina Huotari
VM KHT Kehittämisyksikkö, Suvi Metsärinta-Lehmusvaara

VN/21073/2021-VM-20

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: